

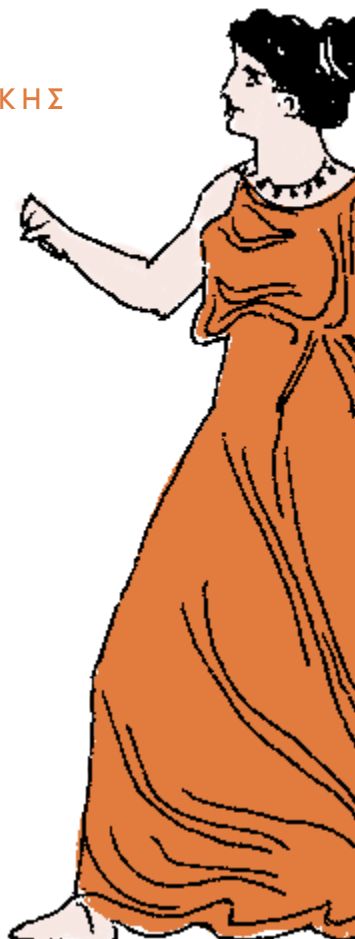

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΚΑΝΑΛΙΟΥ
THE MYTHOLOGIST

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ, ΠΕΘΑΝΕΣ!

ΜΙΑ ΞΕΝΑΓΗΣΗ
ΣΤΟΝ ΑΔΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΜΥΘΟΛΟΓΙΑΣ

διόπτρα

*Αυτή η ξενάγηση αφιερώνεται
στους γονείς μου, στον αδελφό μου,
στη Φαία, σε όσους με συνόδεψαν
ως εδώ και όσους θα ξεκινήσουν
το ταξίδι ύστερα από μένα.*

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΑΥΤΟ ΔΕΝ ΓΡΑΦΤΗΚΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΚΡΟΥΣ.
ΕΚΕΙΝΟΙ ΞΕΡΟΥΝ ΗΔΗ ΤΙ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ.

Να ραγίζανε
του Άδη
οι καστρόπορτες
και σωστά τους
να μην κλείνανε
ποτέ...

(Από το τραγούδι «Ξημερώματα»,
σε στίχους Άκου Δασκαλόπουλου,
μουσική Λάκη Παπαδόπουλου
και εκτέλεση Μίλτου Πασχαλίδη.)

ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Η άφιξη

Η Ψυχή, ζαλισμένη, άνοιξε τα μάτια της. Ένωθε λες και μόλις είχε δει μια πολύ έντονη λάμψη, που κόντεψε να την τυφλώσει. Βρισκόταν ξαπλωμένη στο έδαφος, το οποίο παρατήρησε πως ήταν σκληρό και πετρώδες. Σηκώθηκε με δυσκολία και προσπάθησε να καταλάβει πού ακριβώς βρισκόταν και τι της είχε μόλις συμβεί. Μπροστά της απλωνόταν μια τεράστια, σκοτεινή, βραχώδης έκταση, γεμάτη ομίχλη, η οποία δεν την άφηνε να δει περισσότερα. Δεν είχε ιδέα πού βρισκόταν. Το μόνο που μπορούσε να αντιληφθεί ήταν η πολύ έντονη και άσχημη μυρωδιά καμένου, που τρυπούσε τα ρουθούνια της, καθώς και το κρύο που επικρατούσε. Ήταν τρομαγμένη μπροστά σ' αυτόν τον άγνωστο τόπο, τον οποίο δεν θυμόταν να έχει ξαναδεί.

Προσπάθησε να ανακαλέσει τι είχε προηγηθεί προτού ξυπνήσει, αλλά δυστυχώς δεν θυμόταν τίποτα. Όχι μόνο το πώς είχε φτάσει εκεί, αλλά τίποτα απολύτως, λες και της είχαν σβήσει όλες τις αναμνήσεις. Ξαφνικά ένιωσε κάποιον να πλησιάζει πίσω της και η νεκρική σιγή που επικρατούσε μέχρι εκείνη τη στιγμή διακόπηκε από μια φωνή:

«Συγχαρητήρια! Μόλις πέθανες! Είμαι σίγουρος ότι θα έχεις πολλές απορίες... Ελπίζω μετά το τέλος της ξενάγησης οι περισσότερες να σου έχουν λυθεί!»

Η Ψυχή γύρισε απότομα, τρομαγμένη, για να δει από πού ερχόταν αυτή η φωνή. Ένας ηλικιωμένος άντρας με μακριά γκριζα μαλλιά, λεπτό και ωχρο πρόσωπο, γεμάτο ρυτίδες, βαθουλωμένα μάγουλα και μεγάλα, διαπεραστικά μάτια, στεκόταν απέναντί της. Φορούσε έναν απλό, ριχτό χιτώνα στο χρώμα του χώματος και της ώχρας, φαινόταν πολύ ήρεμος και είχε τα χέρια του ενωμένα μπροστά.

«Σου δίνω λίγο χρόνο μήπως θυμηθείς τι σου έχει συμβεί και ξεκινάμε!» της είπε βλέποντας τον τρόπο και την έκπληξη στα μάτια της.

«Τι γίνεται; Πού βρίσκομαι; Όχι... όχι, δεν μπορεί να συμβαίνει αυτό», φώναξε κάνοντας ταυτόχρονα μερικά δειλά βήματα προς τα πίσω.

«Κι όμως μπορεί! Μόλις πέθανες! Βρίσκεσαι στο μέρος που όλοι οι θνητοί εύχονται να μην επισκεφτούν ποτέ: Ο αθάνατος Άδης σε καλωσορίζει και σου εύχεται μια όσο το δυνατόν ευχάριστη διαμονή στην αιωνιότητα!» απάντησε η μορφή, σαν να είχε δώσει την ίδια ακριβώς απάντηση χιλιάδες φορές ακόμη.

«Αποκλείεται! Δεν είναι δυνατόν... Έτσι ξαφνικά; Μα πώς; Δεν θυμάμαι τίποτα!» αναφώνησε σοκαρισμένη η Ψυχή κοιτώντας γύρω της, ψάχνοντας μια απόδειξη ότι όλο αυτό είναι μια κακόγουστη φάρσα.

«Συνήθως έτσι ξαφνικά συμβαίνει. Δεν κλείνει κάποιος ραντεβού με τον θάνατο, εκτός ελάχιστων εξαιρέσεων βέβαια... Πίστεψέ με, κι ο ίδιος, αν τον ρωτούσες, θα σου έλεγε πως το απολαμβάνει πολύ περισσότερο όταν δεν τον περιμένουν. Καταλαβαίνω ότι είσαι σε σύγχυση. Όσο πιο γρήγορα συνειδητοποιήσεις πού βρίσκεσαι και το αποδεχτείς, τόσο πιο εύκολη θα γίνει κι εμένα η δουλειά μου», απάντησε η μυστηριώδης μορφή,

κοιτώντας κι εκείνη με τη σειρά της προς την κατεύθυνση που κοιτούσε η Ψυχή.

«Ποια δουλειά σου; Ποιος είσαι;» ρώτησε σχεδόν εκνευρισμένη, για να απαντήσει αμέσως η μορφή: «Το ποιος είμαι δεν έχει καμία απολύτως σημασία. Ας πούμε ότι είμαι ξεναγός και ότι έχω αναλάβει να σε ξεναγήσω σε ολόκληρο τον Κάτω Κόσμο. Οπότε, όπως καταλαβαίνεις, έχουμε πολλά να δούμε. Σου υπόσχομαι ότι μέσα από αυτή την ξενάγηση οι πολύ λογικές –αλλά καθόλου πρωτότυπες ή μοναδικές– απορίες σου θα απαντηθούν σε μεγάλο βαθμό. Πρέπει όμως να ξεκινήσουμε!»

Η Ψυχή προσπάθησε να ακουμπήσει τις παλάμες της στο πρόσωπό της, μια κίνηση που μαρτυρούσε την αδυναμία της να αντιληφθεί αυτό που της συνέβαινε.

«Δεν θυμάμαι τίποτα. Δεν θυμάμαι ούτε το όνομά μου, ούτε τη ζωή μου, ούτε το πώς βρέθηκα εδώ. Μήπως είναι απλώς ένα κακό όνειρο;» ρώτησε γεμάτη απελπισία.

«Α, μάλιστα, κατάλαβα. Δεν πειράζει, θα τα πάρουμε από την αρχή», απάντησε εκείνος κάπως απογοητευμένος και συνέχισε: «Όχι, δεν είναι ένα κακό όνειρο. Τα όνειρα είναι για τους ζωντανούς. Εδώ δεν υπάρχουν όνειρα, παρά μόνο μνήμες, κάτι που εσύ, ειρωνικά, στερείσαι, αλλά που σε κάνει και ιδιαίτερη περίπτωση. Μη νομίζεις ότι η ξενάγηση αυτή προσφέρεται σε κάθε νεοαφιχθείσα ψυχή...» είπε η μορφή με αδιάφορο τόνο, που ερχόταν σε απόλυτη αντίθεση με τη συναισθηματική φόρτιση της Ψυχής.

«Ιδιαίτερη περίπτωση από πού κι ως πού; Εννοείς ότι δεν ήρθα εδώ για να μείνω;» ρώτησε η Ψυχή με μια μεγάλη δόση ελπίδας στη φωνή της, για να απογοητευτεί και πάλι όμως αμέσως από την απάντηση του Ξεναγού.

«Ως προς το πρώτο σκέλος, το γιατί δηλαδή είσαι ιδιαίτερη περίπτωση, δεν μπορώ να βοηθήσω, διότι δεν είναι αυτός ο ρόλος μου. Ως προς το δεύτερο σκέλος, σου έχω απαντήσει ήδη. Όχι! Δεν είσαι περαστική από εδώ. Έχεις έρθει για να μείνεις... για πάντα! Απλώς, όπως θα δεις, όταν επιτέλους ηρεμήσεις και ξεκινήσει η ξενάγηση, θα έχεις την ευκαιρία να γνωρίσεις το νέο σου σπίτι από την καλή και από την ανάποδη, πριν καταλήξεις οριστικά στη γωνιά που θα σου οριστεί!»

«Δηλαδή θες να μου πεις ότι όντως έχω πεθάνει...» ψέλλισε, αρχίζοντας σιγά σιγά να συνειδητοποιεί την κατάσταση στην οποία βρισκόταν.

«Ω, ναι!» απάντησε ο Ξεναγός, που είχε αρχίσει να γίνεται πραγματικά ανυπόμονος.

Η Ψυχή δεν μπορούσε να το πιστέψει. Άρχισε να τσιμπιέται με την ελπίδα πως όλο αυτό ήταν ένας εφιάλτης, που σύντομα θα τελείωνε και θα ξυπνούσε ανακουφισμένη. Μάταια... Έστρεψε ξανά το βλέμμα της στον Ξεναγό, ο οποίος συνέχιζε να την κοιτάζει ήρεμα, και έπειτα προσπάθησε πάλι να καταλάβει πού βρισκόταν, δίχως όμως να τα καταφέρει.

«Πού ακριβώς βρισκόμαστε; Μου είπες ότι είμαστε στον Άδη, αλλά πού;» τον ρώτησε, ελπίζοντας πως, σε περίπτωση που έβλεπε έναν εφιάλτη, η απάντηση η οποία θα έπαιρνε δεν θα έβγαζε κανένα νόημα.

«Επιτέλους! Άρχισες να κάνεις τις σωστές ερωτήσεις! Βρισκόμαστε στις παρυφές του Κάτω Κόσμου, πλάι σε μια από τις πολλές εισόδους των Ψυχών. Να, κοίτα εκεί πάνω», είπε και έδειξε με το ρυτιδιασμένο χέρι του μια σπηλιά πάνω στον βράχο. «Αυτή είναι μία από τις ξακουστές Εισόδους του Άδη. Από εκεί μπαίνουν οι ψυχές των νεκρών και, επειδή σε βλέπω να

κοιτάς περίεργα, όχι, δεν μπορείς ούτε να σκαρφαλώσεις μέχρι εκεί και φυσικά ούτε να βγεις».

Πριν προλάβει καλά καλά η Ψυχή να απαντήσει, ακούστηκε ένας περίεργος θόρυβος ακριβώς από τη σπηλιά που της έδειχνε ο Ξεναγός. Μέσα από το άνοιγμα άρχισαν να ξεπροβάλλουν μορφές που έμοιαζαν υπνωτισμένες. Μία από αυτές όμως ήταν διαφορετική. Προπορευόταν και κρατούσε με το δεξί της χέρι ένα παράξενο ξύλινο ραβδί, με τρόπο που έμοιαζε να τις καθοδηγεί.

«Τι συμβαίνει; Ποιοι είναι όλοι αυτοί;» ρώτησε η Ψυχή φοβισμένη, πλησιάζοντας για πρώτη φορά τόσο κοντά στον Ξεναγό, θέλοντας να κρυφτεί πίσω του απ' την απελπισία.

«Αυτές είναι σαν κι εσένα! Νεοαφιχθείσες ψυχές. Για να έρχονται έτσι μαζικά, πάει να πει ότι –ως συνήθως– κάτι κακό συνέβη εκεί πάνω και πέθαναν πολλοί άνθρωποι μαζί. Η μορφή που τις καθοδηγεί δεν είναι άλλη από τον ίδιο τον θεό Ερμή. Απλώς, σε αντίθεση με την κύρια ασχολία του, που είναι να μεταφέρει τα μηνύματα των υπόλοιπων θεών και τις διαταγές του Δία, εδώ έρχεται ως “Ψυχοπομπός”», είπε και παρατήρησε την απορία και την έκπληξη στο πρόσωπο της Ψυχής.

«Ψυχοπομπός; Δηλαδή κυριολεκτικά οδηγεί τις Ψυχές, σωστά;»

«Πολύ σωστά! Χρησιμοποιεί αυτό το ραβδί που κρατά, το “κηρύκειο”, και τις μεταφέρει από τον κόσμο των ζωντανών σε αυτόν των νεκρών!»

«Και πού τις πηγαίνει;» ρώτησε η Ψυχή, προσπαθώντας να ακολουθήσει με το βλέμμα της την πορεία του Ερμή και των Ψυχών, όπως χάνονταν μέσα στην ομίχλη, μην μπορώντας να πάρει τα μάτια της από το κηρύκειο.

«Αντί να σου πω, καλύτερα να σου δείξω, μιας κι εμείς πάμε προς την ίδια κατεύθυνση. Πρώτα πρέπει να κατεβούμε τον

βράχο. Πρόσεχε το βήμα σου μην πέσεις! Όχι ότι θα πάθεις και τίποτα βέβαια... Όπως και να έχει, ακολούθησέ με και προσπάθησε να μη χαθείς μέσα στην ομίχλη. Η ξενάγηση ξεκινά και επίσημα!»

Η Ψυχή έριξε μια τελευταία ματιά πίσω της. Όλα αυτά που μόλις είχε δει και ακούσει έμοιαζαν τόσο αληθινά και τόσο ψεύτικα ταυτόχρονα. Ένιωθε χαμένη όσο και οι ψυχές που μόλις είχαν μπει στον Άδη. Υπήρχε περίπτωση όλο αυτό να μην ήταν ένας εφιάλτης και να είχε όντως πεθάνει; Βρισκόταν πράγματι στον Κάτω Κόσμο και ετοιμαζόταν για μια ξενάγηση σε αυτόν ή από στιγμή σε στιγμή θα την άγγιζαν οι αχτίδες του ήλιου μέσα από το παράθυρο της κρεβατοκάμαράς της και θα ξυπνούσε; Προς το παρόν, το μόνο που μπορούσε να κάνει ήταν ένα πρώτο βήμα, το πιο δύσκολο απ' όλα, και να ακολουθήσει αυτόν τον αλλοπρόσαλλο Ξεναγό.

ΣΤΑΘΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Το πέρασμα

Το μονοπάτι που ακολούθησαν ήταν στενό, δύσβατο και απότομο. Η ομίχλη ήταν πυκνή και αν δεν υπήρχε ο αναμμένος πυρσός του Ξεναγού, η Ψυχή θα είχε χάσει τον δρόμο της προ πολλού. Όμως ο Ξεναγός φαινόταν τόσο εξοικειωμένος με αυτό το μονοπάτι, που πρέπει να το είχε κατεβεί χιλιάδες φορές. Από την πλευρά της η Ψυχή προσπαθούσε διαρκώς να δει τι υπάρχει κάτω από τον βράχο, αλλά μάταια. Το μόνο που μπόρεσε κάποια στιγμή να αντιληφθεί, αν και αχνά, ήταν ο ήχος ενός απαλού κύματος, που έγλειφε κάποια ακτή.

Γυρνώντας για να κοιτάξει καλύτερα, μήπως μπορέσει να διακρίνει αυτό το κύμα μέσα στην ομίχλη, κοντοστάθηκε. Όταν κατάλαβε ότι δεν υπήρχε καμία περίπτωση να το δει, έστρεψε το βλέμμα της ξανά, όμως ο πυρσός του Ξεναγού είχε χαθεί. Το μόνο που μπορούσε να δει ήταν ομίχλη και σκοτάδι. Ένα λάθος βήμα και θα έπεφτε στον γκρεμό. Προς στιγμή ένωσε πανικό, που όμως δεν κράτησε πολύ. Τα λόγια του Ξεναγού ηχούσαν στο κεφάλι της: «Όχι ότι θα πάθεις και τίποτα βέβαια...» Αν ήταν όντως ήδη νεκρή, τι το χειρότερο μπορούσε να της συμβεί;

Έχοντας αυτό κατά νου, προσπάθησε να αφουγκραστεί και πάλι το κύμα. Σχεδόν μηχανικά άρχισε να κάνει δειλά βήματα και λίγο μετά πάτησε πάνω σε πολύ πιο στέρεο έδαφος. Η

ομίχλη σιγά σιγά έγινε πιο αραιή και τελικά τον είδε. Ο Ξεναγός κοιτούσε προς το μέρος της κρατώντας τον πυρσό και την περίμενε. Πίσω του απλωνόταν ένα μεγάλο, απολύτως γαλήνιο, σώμα νερού, κάτι σαν λίμνη. Κοιτώντας προς όλες τις κατευθύνσεις, προσπαθώντας ακόμα να συνειδητοποιήσει τι της είχε συμβεί, άρχισε να περπατά προς το μέρος του. Μόλις όμως η ομίχλη διαλύθηκε τελείως, η Ψυχή συνειδητοποίησε ότι ο Ξεναγός δεν ήταν ο μόνος που περίμενε στην όχθη. Λίγα μέτρα πιο δίπλα του διέκρινε κάποιες σκιώδεις μορφές, οι οποίες παρέμεναν αμίλητες και απολύτως στάσιμες. Ήταν οι ψυχές που είχε παρατηρήσει λίγο πιο πριν να καταφθάνουν στον Κάτω Κόσμο υπό την καθοδήγηση του Ψυχοπομπού Ερμή. Έμοιαζαν πραγματικά χαμένες. Κοίταζαν στο άπειρο με ένα άδειο, απλανές βλέμμα, σαν κάτι να περιμέναν.

«Για κάποιον περίεργο λόγο ήμουν σίγουρος ότι θα χαθείς μέσα στην ομίχλη. Πάλι καλά που βρήκες τον δρόμο, γιατί αλλιώς θα έπρεπε να έρθω να σε ψάξω και δεν μου αρέσει να σπαταλώ τον χρόνο μου. Το ότι είναι άφθονος εδώ κάτω δεν σημαίνει ότι δεν έχει αξία», είπε ο Ξεναγός, και η Ψυχή δεν μπορούσε να καταλάβει αν αστειευόταν ή αν μιλούσε σοβαρά, μιας και το ήρεμο ύφος του δεν άλλαξε καθόλου.

«Τι περιμένουν εδώ οι Ψυχές; Για τον ίδιο λόγο με έφερες κι εμένα εδώ;» ρώτησε η Ψυχή αποφεύγοντας να απαντήσει στο σχόλιό του.

«Βρισκόμαστε στις όχθες του ποταμού Αχέροντα, όπου οι ψυχές των νεκρών, σαν κι εσένα, ετοιμάζονται για την κρίσιμη στιγμή της διάβασης. Στην άλλη όχθη του ποταμού βρίσκεται η Πύλη του Άδη και πίσω της απλώνεται το βασίλειο του θεού με όλη τη σκοτεινή μεγαλοπρέπειά του», απάντησε ο Ξεναγός και πρόσθεσε: «Όλες αυτές οι ψυχές, δίχως να το έχουν

συνειδητοποιήσει εντελώς ακόμα, περιμένουν τον βαρκάρη για να τις μεταφέρει απέναντι».

«Τον βαρκάρη...» ψέλλισε η Ψυχή, προσπαθώντας να βάλει σε σειρά όσα είχε μόλις ακούσει, αλλά τη διέκοψε ο Ξεναγός λέγοντας: «Τον βαρκάρη, ναι! Το ένα και μοναδικό ον που έχει επιφορτιστεί από καταβολής Άδη με αυτή τη δουλειά και θα βρίσκεται εδώ μέχρι το τέλος του κόσμου! Τον ξακουστό Χάρωντα! Αποκλείεται να μην έχεις ακούσει ποτέ το όνομά του».

«Δεν θυμάμαι τίποτα σου είπα απ' τη ζωή μου... Ωστόσο το όνομα αυτό μου φαίνεται κάπως οικείο. Για κάποιο λόγο αισθάνομαι ότι το έχω ακούσει πολλές φορές, κάπως σαν απειλή», απάντησε η Ψυχή προσπαθώντας ταυτόχρονα να θυμηθεί, αλλά μάταια.

«Α, ναι! Λογικό δεν είναι; Οι άνθρωποι αγαπούν τη ζωή και φοβούνται τον θάνατο, άρα όταν θες να τρομάξεις κάποιον, του λες ότι θα έρθει ο Χάρων να τον πάρει! Δεν είναι φοβερό το ότι, από τη μια στιγμή στην άλλη, έρχεται όντως να σε πάρει;» είπε ο Ξεναγός, και η Ψυχή παρατήρησε στο πρόσωπό του ένα σαρδόνιο χαμόγελο.

«Μπορείς σε παρακαλώ να μην παίζεις με τον πόνο μου; Δεν μου φτάνει το ότι πρέπει ξαφνικά να αποδεχτώ το ότι πέθανα και δεν θα ξαναδώ το φως του Ήλιου, έχω κι εσένα να με περιπαίζεις...» αποκρίθηκε η Ψυχή, με έναν τόνο ανάμεσα σε θυμό, ενόχληση και απελπισία.

«Έλα τώρα! Πώς θα περάσει η αιωνιότητα αν δεν κάνεις και λίγη πλάκα με την όλη κατάσταση; Και σ' το λέω εγώ που έχω δει εκατομμύρια ψυχές εδώ κάτω. Αν τα παίρνεις όλα τόσο σοβαρά, μόνο χειρότερα θα γίνουν τα πράγματα. Δηλαδή τι θα ήθελες να σου έλεγα; Ότι ο Χάρων είναι ένα αρχέγονο και αμείλικτο ον, που δεν σηκώνει πολλά πολλά, και ότι, τώρα που θα έρθει,

πρόσεχε μην τον ενοχλήσεις, γιατί θα κάνει τη μεταθανάτια ζωή σου πολύ πιο δύσκολη;» είπε μισογελώντας ο Ξεναγός.

«Ναι! Ακριβώς αυτό θα ήθελα να μου πεις! Δεν σου φαίνεται πιο χρήσιμο από το να κάνεις κακόγουστα αστεία;» φώναξε η Ψυχή φανερά εκνευρισμένη αλλά και τρομαγμένη στην ιδέα του Χάροντα.

«Θα ήταν χρήσιμο αν ήταν αλήθεια. Κοίτα, ο Χάρων είναι ένα... ιδιαίτερο ον. Είναι όντως αρχέγονο, όντως δεν σηκώνει πολλά πολλά, αλλά στο τέλος κάνει απλώς τη δουλειά για την οποία αμείβεται εδώ και χιλιάδες χρόνια», είπε σοβαρεύοντας ο Ξεναγός.

«Αμείβεται; Τι εννοείς αμείβεται;» ρώτησε παραξενεμένη η Ψυχή.

«Αυτό ακριβώς που λέω! Για έλα πιο κοντά... Άνοιξε λίγο το στόμα σου... Όχι. Για κοίτα λίγο καλύτερα τα ρούχα και τα χέρια σου... Βλέπεις τίποτα;» ο Ξεναγός κοιτούσε από πάνω μέχρι κάτω την Ψυχή, η οποία προσπαθούσε να κάνει κάποια δειλά βήματα προς τα πίσω.

«Τι κάνεις; Σταμάτα... Θες μήπως να μου πεις τι ψάχνεις για να σε βοηθήσω;» αντέδρασε. Κοίταξε τα χέρια και τα ρούχα της και συνέχισε λέγοντας: «Όχι! Δεν βλέπω τίποτα. Σαν τι θα έπρεπε να δω δηλαδή;»

«Μα έναν οβολό! Την αμοιβή του Χάροντα για την υπηρεσία που πρόκειται να σου προσφέρει!» δήλωσε σχεδόν έκπληκτος και συνέχισε: «Όταν, καλή ώρα, κάποιος άνθρωπος από εσάς πεθαίνει, έρχεται σ' εμάς με έναν οβολό, είτε στο στόμα είτε στα χέρια. Έχουν φροντίσει γι' αυτό οι συγγενείς του κατά τη διάρκεια της κηδείας του».

«Μία στιγμή... Αν υποθέσουμε πως είμαι όντως νεκρή, το ότι δεν έχω επάνω μου τον οβολό τι μπορεί να σημαίνει; Πως

οι συγγενείς μου αδιαφόρησαν εντελώς και με άφησαν έτσι;» ρώτησε η Ψυχή, που προσπαθούσε να διαχειριστεί μια ενδεχόμενη καταφατική απάντηση του Ξεναγού.

«Αρχικά, για τελευταία φορά, είσαι όντως νεκρή! Τέλος. Θάνατος. Σήψη, πώς το λένε; Έπειτα εγώ δεν λέω τίποτα! Εδώ δεν θυμάσαι εσύ τίποτα από τη ζωή σου και τους συγγενείς σου, θα σου πω εγώ; Για να μην τους αδικούμε, μπορεί να πέθανες μόνη σου, αβοήθητη, δίχως ένα χέρι να κρατήσεις και δίχως να κυλήσει ούτε ένα δάκρυ για τον χαμό σου. Ίσως να μην έχεις καν συγγενείς...»

«Σταμάτα, σε παρακαλώ! Δεν το αντέχω καν σαν σκέψη», είπε η Ψυχή σχεδόν τρέμοντας τη στιγμή που ο Ξεναγός έκανε δύο τρία βήματα πίσω. Η ιδέα να είχε πεθάνει μόνη, δίχως καμία συντροφιά, της έφερνε αποστροφή. Άρχισε να ψαχουλεύει μόνη της τον χιτώνα που φορούσε και συνειδητοποίησε δύο πολύ ανησυχητικά πράγματα: πρώτον, όντως δεν είχε κανένα νόμισμα πάνω της και, δεύτερον, το δέρμα της ήταν παγωμένο και σκληρό. Οι πιθανότητες να έβλεπε εφιάλτη τόση ώρα μειώνονταν πλέον δραματικά.

«Ηρέμησε! Ούτε η πρώτη ψυχή είσαι ούτε η τελευταία που το παθαίνει αυτό! Αλλά γιατί σε πειράζει; Ό,τι έγινε έγινε τώρα. Έλα, μην ανησυχείς, είπαμε είσαι ιδιαίτερη περίπτωση! Θα σου δώσω εγώ έναν οβολό για τον Χάροντα, οπότε όλα θα πάνε καλά», είπε ο Ξεναγός ήρεμα και με ακόμη πιο βαριά φωνή απ' ό,τι πριν και έβγαλε από την τσέπη του ένα ολόχρυσο νόμισμα. Άπλωσε το χέρι του με την παλάμη ανοιχτή προσκαλώντας την Ψυχή να το πάρει· εκείνη αρχικά δίστασε, αλλά εντέλει το άγγιξε και το έκλεισε μέσα στην παλάμη της. Ήταν βαρύ. Αν και εξαιρετικά φθαρμένο, γυάλιζε. Το κοίταξε πιο προσεκτικά και, παρά τη φθορά του, παρατήρησε από τη μια

όψη του δύο χέρια να αγγίζουν το ένα το άλλο, σαν μια μορφή χειραψίας, ενώ την πίσω όψη κοσμούσε ένα πρόσωπο που θα έπαιρνε όρκο πως χαμογελούσε ελαφρά.

«Σε ευχαριστώ...» είπε ύστερα από λίγο. Δεν μπορούσε παρά να αναλογιστεί την πιθανότητα να παρουσιαστεί μπροστά στον βαρκάρη χωρίς τον δικό της οβολό. Πόσο αμήχανα θα αισθανόταν όταν θα έφαχνε κι εκείνος τα ρούχα της και δεν θα έβρισκε τίποτα; Τι ντροπή... Ευτυχώς, δεν θα τη βίωνε ποτέ, οπότε –εκ του ασφαλούς πλέον– γύρισε στον Ξεναγό και ρώτησε, θέλοντας να μάθει τις συνέπειες.

«Πες μου όμως... Αν δεν ήμουν ιδιαίτερη περίπτωση, τι θα συνέβαινε μ' εμένα και τον Χάροντα;»

«Δεν χρειάζεται να σου πω, θα δεις!» είπε ο Ξεναγός και έκανε ένα νεύμα προς τις αδρανείς ψυχές, που περίμεναν δίπλα από την όχθη. Η Ψυχή παρατήρησε ότι στα χέρια κάποιων από αυτούς κάτι λαμπύριζε, την ίδια στιγμή όμως αυτό το «κάτι» δεν το είχαν δυο τρεις άλλες ψυχές.

«Μιας και όλο αυτό πρόκειται για ξενάγηση, μπορείς σε παρακαλώ να μου πεις ποιος ακριβώς είναι ο Χάρων;» ρώτησε η Ψυχή φοβισμένη, γιατί συνειδητοποίησε ότι σύντομα θα τον συναντούσε. Ο Ξεναγός γύρισε το κεφάλι του προς τον απέραντο όγκο νερού, προσπαθώντας να διακρίνει κάτι στον ορίζοντα. Την ίδια ακριβώς κίνηση έκανε και η Ψυχή, δίχως να καταφέρει ωστόσο να ξεχωρίσει κάτι πέρα από πηχτό σκοτάδι.

«Επειδή μου αρέσει πολύ να συμμετέχει και το κοινό στις ξεναγήσεις μου, ας ξεκινήσουμε αντιστρέφοντας το ερώτημα. Μου είπες πιο πριν πως δεν θυμάσαι τίποτα, όμως ταυτόχρονα, ακούγοντας το όνομα του Χάροντα, ένιωσες κάτι σαν απειλή. Μπορείς να θυμηθείς ή να καταλάβεις γιατί;» ρώτησε ο Ξεναγός με πραγματικό ενδιαφέρον στη φωνή του.

Η Ψυχή έμεινε για λίγο σιωπηλή κοιτάζοντας το νερό. Λίγο μετά έστρεψε ξανά το βλέμμα της προς τον λιγνό, ρυτιδιασμένο Ξεναγό –που κάπως είχε πλέον αρχίσει να τον συνηθίζει– και απάντησε: «Υποθέτω ότι η απειλή έχει να κάνει με τον θάνατο. Κανείς δεν θέλει να πεθάνει, σωστά; Οπότε ξέρεις ότι έχει έρθει η ώρα σου όταν βρίσκεσαι ακριβώς στο σημείο που βρίσκομαι εγώ τώρα. Ίσως ο φόβος του θανάτου να κάνει και τον ίδιο τον Χάροντα τόσο απειλητικό...»

«Αλήθεια! Δεν απέχει και πολύ από την πραγματικότητα η σκέψη σου. Πρέπει να σου πω ότι με εντυπωσιάζεις, δεδομένου ότι λίγα λεπτά πιο πριν βρισκόσουν ακόμα σε σύγχυση. Υποθέτω ότι σιγά σιγά συνηθίζεις τη νέα πραγματικότητα, έτσι;» είπε ο Ξεναγός με έναν συγκαταβατικό τόνο στη φωνή του.

«Αν όλο αυτό είναι ένα κακό όνειρο, κάποια στιγμή θα ξυπνήσω. Αν όχι, ήρθα εδώ για να μείνω. Οποιαδήποτε σκέψη διαφυγής, όπως είπες κι εσύ, είναι μάταιη. Οπότε τι άλλο μου μένει να κάνω πέρα από το να ακολουθήσω τους κανόνες», είπε η Ψυχή πολύ συνειδητοποιημένα και συνέχισε: «Δεν θα ήθελα να δημιουργήσω προβλήματα και ίσως έτσι θα καταφέρω τουλάχιστον να θυμηθώ κάποια πράγματα από τη ζωή μου».

«Α, η μνήμη! Άλλο κεφάλαιο αυτό. Θα μας απασχολήσει κάποια στιγμή στη συνέχεια. Προς το παρόν, χαίρομαι διότι με αυτή τη νοοτροπία θα επωφεληθείς τα μέγιστα από την εξαιρετική ξενάγησή μου. Αφού λοιπόν είσαι πλέον πιο ήρεμη, επέτρεπέ μου να απαντήσω στο ερώτημά σου για τον Χάροντα, μπας και σκοτώσουμε (είδες τι έκανα εδώ, ε;); λίγη ώρα μέχρι να έρθει...» είπε και περπάτησε λίγο πιο μακριά από τις άλλες ψυχές, που στέκονταν ακόμα στην όχθη. Βρήκε έναν πλατύ, χαμηλό βράχο, κάθισε και προσκάλεσε την Ψυχή να κάνει το ίδιο πριν ξεκινήσει την αφήγησή του.

«Με ρώτησες ποιος ακριβώς είναι ο Χάρων. Για να είμαι απολύτως ειλικρινής μαζί σου, δεν γνωρίζω πολλά για κείνον και νομίζω πως, όποιον και να ρωτήσεις εδώ κάτω, θα σου δώσει την ίδια απάντηση. Δεν είναι και τόσο ομιλητικός τύπος, οπότε και να τον ρωτήσουμε, δύσκολα θα μας απαντήσει. Μπορώ να σου πω μόνο ότι είναι εδώ, στη θέση του, χιλιάδες χρόνια. Λένε ότι είναι ένα πνεύμα το οποίο δημιουργήθηκε για να υπηρετεί τον βασιλιά Άδη. Από τη μέρα που ανέλαβε ο θεός το σκοτεινό βασίλειο, ήθελε κάποιον για να κάνει αυτή τη δουλειά», είπε σχεδόν ψιθυριστά και συνέχισε: «Δεν θες να τον ενοχλήσεις. Ακόμη και να μη σ' το έλεγα βέβαια, θα το καταλάβαινες από τη μορφή και την αύρα του. Δεν είναι για πολλά πολλά. Κάποιοι είπαν ότι τον έχει γεννήσει η Νύχτα με το Έρεβος. Δεν έχω λόγο να το αμφισβητήσω, αλλά νομίζω ότι αυτό δεν είναι τίποτα περισσότερο από μια απολύτως ταιριαστή φήμη, που δείχνει πόσο αρχαίος είναι, αλλά και το σκοτάδι του. Δεν είναι και λίγο να περιστρέφεται όλη η ύπαρξή σου γύρω από μια βάρκα και τη μεταφορά των ψυχών στην αιωνιότητα... Κι εγώ, αν βρισκόμουν στη θέση του, το ίδιο σκοτεινός θα ήμουν. Έχει δει κάθε ψυχή που έχει πεθάνει από καταβολής κόσμου. Έχει συναναστραφεί με όλους. Έχει ακούσει κάθε ανθρώπινη ιστορία. Δεν τον ξαφνιάζει τίποτα πια. Έχει μεταφέρει πλούσιους, φτωχούς, νέους, γέροντες, παιδιά... Πλούσιους που πέθαναν φτωχοί και φτωχούς που πέθαναν τη μέρα που πλούτισαν. Μέχρι και ήρωες που υποτίθεται ότι ήταν αθάνατοι...»

Η Ψυχή όλη αυτή την ώρα κοίταζε τον Ξεναγό αποσβολωμένη. Κάθε λίγο και λιγάκι έριχνε και μια ματιά στο βάθος του Αχέροντα, για να δει μήπως ξεπρόβαλε ο Χάρων. Αφού κοίταξε ακόμη μια φορά και δεν είδε τίποτα ρώτησε: «Γιατί όμως;

Γιατί το κάνει αυτό; Μου είπες ότι αμείβεται από κάθε ψυχή που μεταφέρει. Το κάνει για τα χρήματα;»

«Τα χρήματα εδώ κάτω δεν έχουν καμία απολύτως αξία, ή τουλάχιστον η αξία τους δεν έχει καμία απολύτως σχέση με αυτή που τους αποδίδουν οι ζωντανοί», αποκρίθηκε ο Ξεναγός και κοίταξε φευγαλέα προς το νόμισμα που κρατούσε η Ψυχή.

«Δεν έχω ιδέα τι τα κάνει ο Χάρων τόσα χρήματα. Θα μπορούσε να μαζεύει τους οβολούς του για να βγει κάποια στιγμή στη σύνταξη. Αν ίσχυε αυτό βέβαια, θα είχε ήδη εκατοντάδες εκατομμύρια. Κάνει αυτή τη δουλειά επειδή δημιουργήθηκε για να κάνει αυτή τη δουλειά. Δίχως αυτό το αιώνιο δρομολόγιο δεν θα είχε λόγο ύπαρξης. Ο οβολός υπάρχει για να συμβολίζει το τίμημα που πρέπει να καταβληθεί για την υπηρεσία του. Ένα τίμημα για το οποίο πρέπει να φροντίσουν οι ζωντανοί που έθαψαν τον νεκρό τους. Να δείξουν ότι νοιάζονται γι' αυτόν, είτε είναι μαζί τους είτε όχι. Αν όχι, τότε είναι σαν να τον καταδικάζουν. Αν θες την προσωπική μου άποψη, το νόμισμα αυτό συμβολίζει την εξόφληση ενός δανείου».

«Δανείου; Αυτό ακούγεται αγχωτικό...» απάντησε η Ψυχή, σαν να θυμήθηκε ότι εκκρεμούσε η αποπληρωμή ενός δανείου που είχε πάρει και το είχε ξεχάσει.

«Δανείου, ναι. Θύμισέ μου να σου το εξηγήσω λίγο αργότερα, γιατί πολύ φοβάμαι ότι είναι πολύ νωρίς ακόμα για να μπούμε σε τόσο βαθιά νερά».

Η Ψυχή είχε πολλές ερωτήσεις ακόμη, ωστόσο, πριν προλάβει να τις βάλει σε τάξη, παρατήρησε ένα φως στον ορίζοντα της λίμνης. Το φως αυτό φαινόταν να πηγάζει από μια εστία φωτιάς, η οποία ερχόταν όλο και πιο κοντά στην όχθη, μέχρι που κατάλαβε ότι προερχόταν από έναν αναμμένο δαυλό. Σιγά

σιγά άρχισε να ακούγεται ο απαλός ήχος του νερού, που το διέσχιζε ήρεμα μια μακριά, στενή ξύλινη βάρκα.

Μέσα στην απόλυτη ησυχία ήταν το μόνο που ακουγόταν εκκωφαντικά, λόγω του αντίλαλου που δημιουργούσαν τα βουνά τα οποία περιστοιχίζαν τη λίμνη. Λίγο αργότερα τον είδε ξεκάθαρα. Μια ψηλή, λεπτή αντρική φιγούρα στεκόταν στο πίσω μέρος της βάρκας. Φορούσε έναν μακρύ κοκκινωπό χιτώνα. Είχε πλούσιο αλλά τελείως ατημέλητο μούσι. Με το δεξί του χέρι κρατούσε το κουπί και με το αριστερό τον πυρσό, τον οποίο άφησε σε μια βάση στην όχθη και άρχισε να κάνει νόημα στις ψυχές που ήταν συγκεντρωμένες στην όχθη να τον ακολουθήσουν. Πράγματι οι περισσότερες από αυτές, αφού στέκονταν για λίγο μπροστά του, έμπαιναν στη βάρκα και κάθονταν. Υπήρχαν όμως και κάποιες άλλες οι οποίες επέστρεφαν στη θέση τους στην όχθη.

«Είναι αυτές που δεν έχουν τον οβολό;» ρώτησε τον Ξεναγό η Ψυχή, γνωρίζοντας ήδη την απάντηση που θα έπαιρνε.

«Ακριβώς! Για τις ψυχές αυτές τώρα ξεκινά μια μακρά, βασανιστική περίοδος ενός αιώνα. Για εκατό ολόκληρα χρόνια θα περιφέρονται δίχως σκοπό, σαν πνεύματα καταραμένα, μέχρι να τους δοθεί η ευκαιρία να περάσουν απέναντι. Δεν φρόντισε κανείς για εκείνες», είπε και έστρεψε το κεφάλι του προς την Ψυχή, η οποία κατάλαβε ότι αυτή θα ήταν και η δική της μοίρα αν δεν υπήρχε ο οβολός που της είχε δώσει λίγο πιο πριν.

«Μα είναι άδικο αυτό!» αναφώνησε φανερά ταραγμένη. «Τι φταίνει οι ψυχές αν οι δικοί τους άνθρωποι τις ξεχασαν; Κι αν πέθαναν στον πόλεμο μακριά από τα σπίτια τους; Κι αν πέθαναν μακριά από τους δικούς τους και κανείς δεν φρόντισε γι' αυτές;» ρώτησε γεμάτη απόγνωση.

«Έλα τώρα! Δεν χρειάζεται όλο αυτό το δράμα. Από τη στιγμή που δεν είναι αυτή η μοίρα σου, άδικα κάθεσαι και βασανίζεσαι

κάνοντας ανούσιες σκέψεις. Ξέρεις, δεν χρειάζεται να τα παίρνεις όλα τόσο σοβαρά», απάντησε ο Ξεναγός με έναν τρόπο που φανέρωνε ότι δεν ήθελε να δώσει μια πιο σαφή απάντηση.

«Να μην παίρνω στα σοβαρά το ότι θα μπορούσα να περιφέρομαι άσκοπα για εκατό χρόνια, επειδή οι δικοί μου άνθρωποι αδιαφόρησαν για μένα;» αποκρίθηκε φανερά λυπημένη και εκνευρισμένη η Ψυχή.

«Μα ό,τι κι αν κάνεις, σε όποιο συμπέρασμα κι αν καταλήξεις, δεν έχει καμία απολύτως σημασία πλέον. Είτε σε ξέχασαν είτε όχι, δεν αλλάζει κάτι πέρα από το πώς αισθάνεσαι εσύ γ' αυτό. Αυτό δεν το καταλαβαίνετε εσείς οι άνθρωποι όσο ζείτε και το συνειδητοποιείτε μια και καλή όταν έρχεστε εδώ», είπε ο Ξεναγός κατηγορηματικά και συνέχισε: «Τι έχει μεγαλύτερη σημασία τελικά; Αυτό που σου συμβαίνει ή το πώς το διαχειρίζεσαι; Ό,τι γίνεται γίνεται. Δεν έχεις πάντα τη δύναμη να το αποτρέψεις, ούτε να καθορίσεις το πόσο τραγικό είναι. Αυτό που μπορείς όμως πάντα να κάνεις είναι να αποφασίσεις το πόσο θα αφήσεις να σε επηρεάσει, είτε θετικά είτε αρνητικά. Τα έχουν πει αυτά κι άλλοι πριν από μένα, αλλά για κάποιο λόγο σάς φαίνεται δύσκολο. Πίστεψέ με, βοηθάει να τα παίρνεις όλα λίγο πιο χαλαρά! Ρώτα και τον Μένιππο όταν τον δούμε!»

«Ποιος είναι ο Μένιππος;» Η Ψυχή όλη αυτή την ώρα σκεφτόταν έντονα όσα έλεγε ο Ξεναγός, μόλις όμως άκουσε το όνομα του Μενίππου, φάνηκε να βγαίνει από τις σκέψεις της.

«Α, πάλι καλά που με ρωτάς, γιατί θα το ξεχνούσα. Μην τολμήσεις να αναφέρεις αυτό το όνομα μπροστά στον Χάροντα», είπε χαμηλώνοντας τη φωνή του και συνέχισε: «Θα σου απαντήσω αμέσως, αλλά ας προχωράμε ταυτόχρονα, γιατί η βάρκα γεμίζει σιγά σιγά. Το μόνο που αρκεί να ξέρεις για τον Μένιππο είναι ότι ήταν Κυνικός φιλόσοφος, πραγματικός σκύλος,

όπως κοροϊδευτικά τον αποκαλούσαν, και ότι κάποτε έφτασε εδώ ακριβώς που έχεις φτάσει κι εσύ και ούτε αυτός είχε οβολό. Και όχι μόνο αυτό, αλλά δεν είχε και έναν τόσο καλόκαρδο Ξεναγό για να του δώσει έναν», είπε και κοίταξε την Ψυχή περιμένοντας επιβεβαίωση.

«Και τι του συνέβη; Περιπλανήθηκε για εκατό χρόνια άσκοπα;» ρώτησε η Ψυχή αποφεύγοντας να ικανοποιήσει τον Ξεναγό.

«Όχι ακριβώς. Σαν κυνικός φιλόσοφος που ήταν, αποφάσισε να τα πάρει όλα λίγο στην πλάκα. Άρχισε να κάνει τη ζωή του Χάροντα δύσκολη πειράζοντάς τον συνέχεια. Αν αρχίσει να μιλά αυτή η ψυχή, δεν σταματά με τίποτα και, πίστεψέ με, σε κουράζει ακόμη κι αν έχεις ακούσει τα πάντα, όπως ο βαρκάρης που μας κάνει τώρα νόημα· οπότε θα σταματήσω να σου μιλάω για τον Μένιππο, τον οποίο τελικά αναγκάστηκε να περάσει απέναντι, αφού εκείνος τον είχε φέρει στα όριά του και δεν άντεχε άλλο κυνισμό».

Ο Ξεναγός προχώρησε και η Ψυχή τον ακολούθησε. Όσο πλησίαζαν στην όχθη και στον ανέκφραστο βαρκάρη, η ατμόσφαιρα βάραινε όλο και περισσότερο. Λένε ότι η σιωπή μερικές φορές μπορεί να γίνει εκκωφαντική. Αυτό γινόταν τώρα. Το μόνο που διέκοπτε τη νεκρική σιγή ήταν το απαλό, σχεδόν άψυχο, κύμα της λίμνης στην ακτή και πάνω στο ξύλινο σώμα της βάρκας. Και πιο έντονα ο ήχος των νομισμάτων, που έπεφταν ένα ένα στον ασκό του Χάροντα, την ώρα που κάθε ψυχή έπαιρνε τη θέση της για το ταξίδι χωρίς επιστροφή.

Όπως σωστά είχε υποψιαστεί η Ψυχή, οι μορφές που δεν είχαν οβολό δεν ανέβηκαν ποτέ στη βάρκα. Εκείνη τη στιγμή, καθώς η ίδια και ο Ξεναγός έπαιρναν τη θέση τους, εκείνες παρέμειναν ακίνητες στην όχθη, παγωμένες. Η Ψυχή τις κοίταξε

και αναρωτήθηκε τι είχε πάει τόσο στραβά, ώστε να μην προ-
νοήσει κανείς για τη μεταθανάτια ζωή της.

Λίγο μετά τράβηξε το βλέμμα της, όχι επειδή αποδέχτηκε
αυτό που έβλεπε, αλλά επειδή η βάρκα άρχισε να φεύγει. Γύ-
ρισε στον Ξεναγό. Καθόταν δίπλα της χαλαρός, με μια σχεδόν
ενοχλητική άνεση. Ήταν φανερό ότι αυτό το δρομολόγιο το εί-
χε κάνει άπειρες φορές. Οι υπόλοιπες ψυχές έμοιαζαν υπνωτι-
σμένες. Έβλεπε δίπλα και απέναντί της νέους, ηλικιωμένους,
άντρες, γυναίκες, παιδιά... Μόνο εκείνη φαινόταν να καταλα-
βαίνει τι συνέβαινε, κι αυτό ήταν κάτι που πραγματικά την άγ-
χωνε. Δεν ήθελε να ξεχωρίζει.

Το κουπί του Χάροντα έσκιζε το νερό σταθερά – αργά, σχε-
δόν τελετουργικά. Και όμως αυτή η αργή κίνηση έμοιαζε απο-
λύτως συμβατή με την απόκοσμη φύση του σκοτεινού βασι-
λείου στο οποίο εισερχόταν. Πλέον ήταν βέβαιη πως ήταν νε-
κρή και πως όλο αυτό δεν ήταν ένας εφιάλτης, αλλά μια εφιαλ-
τική πραγματικότητα. Δεν μπορούσε να ξεφύγει ξυπνώντας,
ούτε να το αλλάξει. Όλα γύρω της φώναζαν πως είχε έρθει εκεί
για να μείνει. Φυσικά, όσο κι αν προσπαθούσε σιγά σιγά να συ-
νηθίσει αυτά που βίωνε, κάποια στιγμή τα μάτια της «καρφώ-
θηκαν» στη μορφή του βαρκάρη.

Θυμήθηκε τα λόγια του Ξεναγού. Πόσες ψυχές να είχε με-
ταφέρει όλα αυτά τα χρόνια; Πόσες ιστορίες να είχε ακούσει;
Πόσοι ήρωες και σπουδαίες μορφές είχαν καθίσει ακριβώς
στη θέση που τώρα καθόταν εκείνη; Θα ήθελε να μοιραστεί
κι εκείνη τη δική της ιστορία, αν είχε έστω την παραμικρή ει-
κόνα για το ποια ήταν. Όλες αυτές οι σπουδαίες ψυχές είχαν
περάσει από τη βάρκα όπου κι εκείνη βρισκόταν τώρα. Και λο-
γικά κάποια στιγμή θα τις συναντούσε κιόλας. Άραγε μπορού-
σε να τις ρωτήσει πράγματα για τη ζωή τους πριν και μετά τον

θάνατο; Καθεμιά από τις ψυχές με τις οποίες μοιραζόταν αυτό το δρομολόγιο είχε ζήσει τη δική της ξεχωριστή ζωή. Ποιος ήξερε σε ποιο σημείο της ζωής τους τις είχε βρει ο θάνατος;

Το βλέμμα της είχε καρφωθεί στον Χάροντα. Είχε πλέον αναθαρρήσει κάπως και, ενώ στην αρχή φοβόταν να τον κοιτάξει, τώρα πια τον εξέταζε προσεκτικά. Ένιωσε πως είχε μπροστά της κάποιον ο οποίος ήξερε τις απαντήσεις σε όλα τα ερωτήματα που θα του έκανε σχετικά με τον Κάτω Κόσμο. Αλλά ο Ξεναγός της είχε ξεκαθαρίσει πως δεν σήκωνε πολλά. Ο Χάρων κοιτούσε μόνο μπροστά. Στιγμή δεν γύρισε να δει τις ψυχές που μετέφερε. Γιατί να το κάνει άλλωστε; Τι διαφορετικό θα είχαν σε σχέση με όλες τα εκατομμύρια ψυχές που είχε περάσει στο παρελθόν...

Ξαφνικά άκουσε έναν ήχο που της ήταν οικείος. Σαν νερό που πέφτει από μεγάλο ύψος και καταλήγει πάλι σε νερό, κάτι σαν καταρράκτης. Κοίταξε φευγαλέα τους υπόλοιπους συνεπιβάτες της, βέβαιη πως καμία άλλη ψυχή δεν θα είχε ενδιαφερθεί για τον ήχο αυτό, κάτι που επιβεβαιώθηκε αμέσως. Ο Ξεναγός ωστόσο είχε καταλάβει ότι της κίνησε το ενδιαφέρον. Γύρισε κι αυτός προς το μέρος από το οποίο φαινόταν να προέρχεται ο ήχος, έστρεψε το πρόσωπό του προς την Ψυχή και ατάραχος και καθόλου εντυπωσιασμένος, ως συνήθως, είπε: «Σύντομα θα καταλάβεις πως εδώ κάτω το νερό έχει πολύ μεγαλύτερη σημασία απ' ό,τι το χώμα». Η Ψυχή παραξενεύτηκε. Πράγματι, τόση ώρα στη βάρκα δεν είχε κοιτάξει καθόλου το νερό. Μαύρο, ανησυχητικά ήρεμο, γυαλιστερό σαν οψιανός. Αντανακλούσε τη φλόγα της δάδας του Χάροντα.

Γύρισε ξανά προς τον Ξεναγό, ο οποίος της μίλησε σαν να διάβαζε τις σκέψεις της: «Βρίσκεσαι, όπως θα έχεις καταλάβει, σε ένα μεταίχμιο. Ένα πέρασμα που πραγματοποιείται μέσω

αυτής της ιδιαίτερης βαρκάδας. Εδώ καταλήγει ο ποταμός Αχέροντας, στη λίμνη Αχερουσία. Εδώ τα όρια μεταξύ ζωής και θανάτου θολώνουν, για να ξεδιαλύνουν μια και καλή στο τέλος της διαδρομής. Θα πρέπει να σου έκανε εντύπωση αυτή η απόκοσμη ησυχία, σωστά; Προσωπικά τη λατρεύω. Οι περισσότερες ψυχές είναι βουβές και χαμένες μέσα στις αιώνιες σκέψεις τους. Όμως κάποιες, όπως θα δεις, είναι πιο... θορυβώδεις. Είναι όμορφο να βρίσκει κανείς λίγη ησυχία. Για μένα τουλάχιστον. Για σένα και τις υπόλοιπες ψυχές που έκαναν, κάνουν και θα κάνουν αυτό το δρομολόγιο, η ησυχία αυτή δεν έχει καμία απολύτως ομορφιά. Κανείς δεν χαίρεται όταν διαβαίνει τον Αχέροντα. Κάποιοι λένε ότι αυτό ακριβώς δείχνει και το ίδιο το όνομά του: τη στέρηση της χαράς».

Πριν προλάβει η Ψυχή να απαντήσει, συνειδητοποίησε πως ο ήχος του νερού που της είχε τραβήξει προηγουμένως την προσοχή δυνάμωνα ολοένα και περισσότερο. Εκείνη τη στιγμή, καθώς η βάρκα του Χάροντα βγήκε στα ανοιχτά της λίμνης, είδε την πηγή αυτού του ήχου και δεν μπορούσε να πιστέψει στα μάτια της. Δύο ποταμοί, ο ένας στην αριστερή και ο άλλος στη δεξιά όχθη, έπεφταν με θόρυβο μέσα στον Αχέροντα. Ο καθένας σχημάτιζε ένα ρυάκι και στο τέλος ενώνονταν πάνω σε έναν πελώριο βράχο, που έμοιαζε να ξεπηδά από το ίδιο το νερό.

Το πιο αλλόκοτο όμως ήταν τα νερά αυτών των δύο ποταμών. Εκείνος στα δεξιά φαινόταν λασπώδης και τα νερά του κινούνταν βασανιστικά αργά μέχρι να πέσουν στον Αχέροντα. Ο άλλος στα αριστερά φαινόταν να αφηφά τελείως τους νόμους της φυσικής, καθώς τα νερά του κυριολεκτικά φλέγονταν! Ενστικτωδώς γύρισε και κοίταξε τον Ξεναγό. Ήταν τόσο αποσβολωμένη, ώστε το μόνο που κατόρθωσε να ψελλίσει ήταν: «Πώς

γίνεται αυτό; Το νερό φλέγεται. Η φωτιά του δεν σβήνει. Πώς είναι δυνατόν;»

Ο Ξεναγός τής απάντησε με απόλυτη ηρεμία: «Αν θες να επιβιώσεις εδώ κάτω, πρέπει να σταματήσεις να σκέφτεσαι ως άνθρωπος. Ξέχνα ό,τι ήξερες για τη φύση και τη ζωή. Οι φυσικοί νόμοι των ζωντανών δεν ισχύουν εδώ. Ναι, φωτιά και νερό δεν συνυπάρχουν στον κόσμο απ' όπου ήρθες. Εδώ όμως όχι μόνο συνυπάρχουν, αλλά γίνονται ένα. Και υπάρχει λόγος γι' αυτό. Όπως υπάρχει για όλα όσα θα δεις και θα βιώσεις εδώ. Τίποτα δεν είναι τυχαίο. Όλα έχουν λόγο και ρόλο, όσο παράξενα κι αν φαίνονται. Σε βοηθά αυτό; Σε ηρεμεί λίγο;»

Η Ψυχή κοιτούσε τους ποταμούς όσο εκείνος μιλούσε. Τα λόγια του είχαν κάτι παρηγορητικό. Το να βγάζει νόημα όλο αυτό την ηρεμούσε κάπως. Όσο πιο κοντά έφταναν όμως στους ποταμούς και όσο πιο πολύ τους κοιτούσε, τόσο λιγότερο άκουγε τη φωνή του. Όχι μόνο από τον θόρυβο που έκαναν όταν συναντούσαν το νερό του Αχέροντα. Θα ορκιζόταν πως μέσα από αυτά τα δύο ποτάμια άκουγε φωνές. Δεν καταλάβαινε τι έλεγαν, μα σίγουρα δεν ήταν χαρούμενες. Από τον φλεγόμενο ποταμό άκουγε κάτι σαν ουρλιαχτά. Από τον λασπώδη κάτι σαν λυγμούς.

Το φως του φλεγόμενου ποταμού απλώθηκε πάνω στις ψυχές που βρίσκονταν στη βάρκα, ανάμεσά τους και στην ίδια. Η θερμότητα που εξέπεμπε την έκανε αρχικά να νιώσει όμορφα, μιας και ήταν μια ευχάριστη αλλαγή σε σχέση με το κρύο το οποίο επικρατούσε σε αυτόν τον τόπο. Γρήγορα όμως άρχισε να τη ζεσταίνει πολύ περισσότερο από όσο θα ήθελε, σε σημείο που ένιωθε πως αν πήγαινε λίγο πιο κοντά του, θα καιγόταν.

Με την άκρη του ματιού της παρατήρησε φευγαλέα μια περιεργή κίνηση μέσα στη βάρκα. Είχε την εντύπωση πως μία

από τις μέχρι τότε απόλυτα ακίνητες και αποσβολωμένες ψυχές, εκείνη ενός νεαρού άντρα, είχε κουνηθεί μόλις το φως του φλεγόμενου ποταμού έλουσε το σώμα του. Τον παρατήρησε για λίγο ακόμα, μήπως αντιδρούσε ξανά, αλλά τίποτα. Αμέσως επέστρεψε στη γνώριμη πια κατάσταση των ψυχών που έμοιαζαν να μην καταλαβαίνουν τι ακριβώς τους συνέβαινε ή πού βρίσκονταν.

«Ακούγονται φωνές μέσα από τους ποταμούς ή μου παίζει παιχνίδια το μυαλό μου;» ρώτησε τον Ξεναγό, αγριεμένη από τα ουρλιαχτά και τους λυγμούς που της τρυπούσαν τα αυτιά. Για πρώτη φορά σε αυτό το ταξίδι ήθελε πραγματικά να μάθει την απάντηση, μιας και το θέαμα τη φόβισε.

«Ακούς όντως φωνές και δεν τις ακούς μόνο εσύ. Τις ακούω κι εγώ, τις ακούει και ο Χάρων, αλλά και όλες οι ψυχές που ταξιδεύουν μαζί σου. Απλώς, μερικές φορές οι φωνές αυτές μπορεί να ξυπνήσουν ορισμένες άσχημες αναμνήσεις σε κάποιες ψυχές, με τις οποίες θα πρέπει να έρθουν αντιμέτωπες αργότερα σε αυτή τη μεταθανάτια πορεία τους. Συγχώρα με που γίνομαι κρυπτικός, αλλά είμαστε ακόμα στην αρχή της υπέροχης ξενάγησής μας, οπότε θα πρέπει να κάνεις υπομονή, θα μάθεις περισσότερα όταν έρθει η κατάλληλη στιγμή. Πάντως, αν δεν άκουσες το όνομά σου, εσύ προσωπικά δεν έχεις κάτι να φοβηθείς από τις φωνές», απάντησε ο Ξεναγός, ο οποίος, ολοκληρώνοντας τη φράση του, έστρεψε το βλέμμα του προς τον άντρα που η Ψυχή νόμιζε πως είχε κινηθεί, επιβεβαιώνοντας την υποψία της.

Από τη μια ένιωθε ανακούφιση που δεν είχε ακούσει το δικό της όνομα μέσα από τον φλεγόμενο ποταμό, αλλά από την άλλη ανησυχούσε για το τι περίμενε αυτόν τον άντρα στη συνέχεια. Και αν τον περίμενε μια άσχημη μοίρα, ποιος ξέρει τι

μπορούσε να περιμένει την ίδια; Ήλπιζε πως το ότι ήταν ξεχωριστή περίπτωση σήμαινε ότι προοριζόταν για κάτι καλό. Άλλωστε την ώρα που όλες οι υπόλοιπες ψυχές φαίνονταν υπνωτισμένες, εκείνη είχε πλήρη αντίληψη του τι συνέβαινε γύρω της κι αυτό την έκανε να αισθάνεται καλύτερα.

Σταδιακά απομακρύνονταν από τους ποταμούς και μαζί με τη νεκρική ησυχία είχε επιστρέψει και το ενδιαφέρον της Ψυχής για τον Χάροντα, ο οποίος έκανε τη δουλειά του ακίνητος, ανέκφραστος και προσηλωμένος. Το μόνο που ακουγόταν εκείνη τη στιγμή ήταν το νερό, όπως το έσκιζε η βάρκα, και οι φλόγες που έγλειφαν τη δάδα του Χάροντα. Για κάποιον περίεργο λόγο όμως κάτι είχε αλλάξει σε σχέση με πριν. Ένιωθε ότι ο Χάρων την κοιτούσε, χωρίς όμως να την κοιτάζει στην πραγματικότητα. Σκέφτηκε πως ήταν η ιδέα της... Αν τη ρωτούσε κάποιος πώς τον φανταζόταν, δίχως να τον έχει δει ποτέ, θα περίμενε κάτι πολύ πιο άγριο και σκοτεινό. Ίσως ένα πρόσωπο γεμάτο οργή, που ανυπομονούσε να φέρει το σκοτάδι σε όποια ψυχή συναντούσε.

Κι όμως, παρά τον ρόλο του, εκείνος φαινόταν πολύ πιο απλός και ανθρώπινος. Σαν ένας κανονικός άνθρωπος που απλώς έκανε τη δουλειά του, και ίσως να μην του άρεσε ιδιαίτερα, αλλά δεν είχε άλλη επιλογή. Όλη του η ύπαρξη, σύμφωνα με τα λόγια του Ξεναγού, περιστρεφόταν γύρω από το να κάνει το ίδιο δρομολόγιο ξανά και ξανά, μεταφέροντας ψυχές από τη μια όχθη στην άλλη. Πώς να αισθανόταν που είχε έναν και μόνο σκοπό, τον οποίο έπρεπε να υπηρετεί στην αιωνιότητα; Είχε και η ίδια άραγε έναν σκοπό στη ζωή της όσο ζούσε;

Ξαφνικά, προτού συνεχίσει τον συλλογισμό της προσπαθώντας να θυμηθεί, συνέβη κάτι αναπάντεχο. Την ώρα που κοιτούσε τον ακίνητο και ανέκφραστο Χάροντα, βυθισμένη στις σκέψεις της για εκείνον, ο βαρκάρης γύρισε απότομα το

κεφάλι του και κάρφωσε το βλέμμα του πάνω της. Η Ψυχή πάγωσε από τον φόβο της και, πριν προλάβει να γυρίσει να κοιτάξει τον Ξεναγό, άκουσε τον Χάροντα να της μιλάει.

«Εσείς οι θνητοί είστε τόσο φαιδροί, που αν ο ρόλος μου δεν ήταν να σας μεταφέρω, θα σας έβαζα να μου μιλάτε για τις ζωές σας και να διασκεδάζω γελώντας». Η φωνή του διέλυσε την ησυχία που επικρατούσε μέχρι εκείνη τη στιγμή και ο αντιλαλός της στα βράχια διαπέρασε τα αυτιά της Ψυχής, η οποία δεν τόλμησε να πει λέξη. «Ζείτε τη μία και μοναδική σας ζωή ψάχνοντας για νόημα και σκοπό και οι περισσότεροι από εσάς το κάνετε γεμάτοι αναξιοπρέπεια και γελοιότητα. Είστε εθισμένοι στην εικόνα που θα θέλατε να έχουν οι άλλοι για σας. Όλη σας τη ζωή απλώνετε τα χέρια σας για να πιάσετε αυτό που κυνηγάτε και τελικά καταλήγετε πάντα στη βάρκα μου, σφιχταγκαλιασμένοι με το τίποτα! Θα θέλατε έναν σκοπό; Ε, λοιπόν, δεν υπάρχει! Κι όταν καταλαβαίνετε πως πετάξατε τις ζωές σας κυνηγώντας τον, είναι πλέον πολύ αργά. Μακάρι να μπορούσα να γελάσω μαζί σας, όπως θα έκανε ένας εξαιρετικά ενοχλητικός κυνικός φιλόσοφος, αλλά δεν μπορώ. Είμαι καταδικασμένος για πάντα εδώ, απλώς να σας βλέπω και να σας λυπάμαι...» είπε και σε κλάσματα δευτερολέπτου γύρισε ξανά σ' αυτό που έκανε πιο πριν. Παρέμεινε ακίνητος, ανέκφραστος και προσηλωμένος τόσο γρήγορα, που η Ψυχή άρχισε να αμφισβητεί αν όλο αυτό είχε όντως μόλις συμβεί ή αν το φαντάστηκε.

Γύρισε αμέσως και κοίταξε τον Ξεναγό, για να βεβαιωθεί πως όλο αυτό συνέβη πράγματι. Εκείνος, αν και απολύτως ήρεμος, ως συνήθως, είχε γυρίσει προς το μέρος της και χαμογελούσε.

«Μην τον παρεξηγείς και μην το παίρνεις προσωπικά! Υπάρχουν όντα στον Κάτω Κόσμο που είναι εδώ από πολύ παλιά

και, όσο κι αν δεν το παραδέχονται, θα σκότωναν για να ζήσουν έστω και μία ανθρώπινη ζωή επάνω. Βλέπουν πώς χαραμίζονται τις ζωές τους εκείνοι που έχουν την ευκαιρία να ζήσουν και, όσο να πεις, εξοργίζονται», είπε χαμηλόφωνα και συνέχισε: «Καλά θα κάνεις να μη συνεχίσεις την κουβέντα, γιατί δεν φημίζεται για την υπομονή του. Α, και μιας και είπα για υπομονή, ορίστε, λίγο ακόμα και φτάνουμε!»

Η Ψυχή προσπαθούσε ακόμα να συνέλθει. Δεν υπήρχε καμία απολύτως περίπτωση να απαντήσει στον Χάροντα, οπότε η νουθεσία του Ξεναγού έμοιαζε περιττή. Ξαφνικά, εκεί που πήγαινε επιτέλους να ηρεμήσει, κάτι την τάραξε ξανά. Ένας γδούπος ταρακούνησε τη βάρκα. Πετάχτηκε για να δει τι συνέβη, αλλά κατάλαβε αμέσως πως η βάρκα είχε πιάσει στεριά.

Το ταξίδι είχε τελειώσει. Ήταν πλέον στην αντίπερα όχθη. Και τότε συνέβη κάτι φοβερό! Καθώς οι ψυχές της βάρκας, που μέχρι τότε έμοιαζαν κοιμισμένες και ζωντανές-νεκρές, πατούσαν το πόδι τους στη στεριά, φαίνονταν να ζωντανεύουν. Άρχισαν να κοιτούν γύρω τους, να κλαίνε και να οδύρονται. Είχε έρθει η συνειδητοποίηση του θανάτου. Ο Ξεναγός και η Ψυχή κατέβηκαν τελευταίοι από τη βάρκα. Η Ψυχή, πατώντας στη στεριά, δεν χρειάστηκε να νιώσει κάτι συγκεκριμένο για να καταλάβει πως είχε πεθάνει. Με όλα όσα είχαν προηγηθεί το είχε συνειδητοποιήσει.

Προτού ακολουθήσει τον Ξεναγό, που είχε αρχίσει να απομακρύνεται από τη βάρκα, γύρισε και κοίταξε για μία τελευταία φορά τον Χάροντα. Εκείνος ετοίμαζε τη βάρκα για να επιστρέψει στην απέναντι όχθη και να συνεχίσει το αιώνιο έργο του. Ήλπιζε πραγματικά να μην απευθυνόταν σε εκείνη προσωπικά όταν μιλούσε για ζωές που χαραμίζονται. Έστρεψε ξανά το βλέμμα της στον Ξεναγό και άρχισε να τον ακολουθεί. Ήταν νεκρή, δεν υπήρχε διαφυγή, μπροστά της απλωνόταν το

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ, ΠΕΘΑΝΕΣ!

άγνωστο κι εκείνη έπρεπε να το εξερευνήσει με αυτόν τον μίζερο, κυνικό γέρο. Ένα πράγμα μόνο είχε εκείνη τη στιγμή στο μυαλό της: Για να αποκτήσει έστω τον ελάχιστο έλεγχο στην όλη κατάσταση, έπρεπε να προσπαθήσει να θυμηθεί τουλάχιστον κάτι μικρό από τη ζωή της.